

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

**-Обавеза испоруке робе у Конвенцији УН о
уговорима о међународној продаји робе-**

(мастер рад)

М е н т о р

Проф. др Цветковић Предраг

С т у д е н т

Додић Марјан
Број индекса: М 010/20-О

Ниш, 2022. године

С А Д Р Ж А Ј

1.	Увод	1
2.	Опште напомене о Конвенцији УН о уговорима о међународној продаји робе.	3
3.	Права продавца	6
3.1.	Право продавца да захтева исплату цене	8
3.2.	Право продавца да захтева пријем испоруке робе	10
3.3.	Право продавца на раскид уговора	11
3.4.	Право продавца на камату	15
3.5.	Право продавца на продају из самопомоћи	16
3.6.	Право продавца да изврши спецификацију робе	17
3.7.	Право продавца да захтева накнаду штете	18
4.	Обавезе продавца	21
4.1.	Обавеза продавца да изврши испоруку робе	23
4.1.1.	Место испоруке робе	25
4.1.2.	Време испоруке робе	28
4.1.3.	Обавеза испоруке саобразне робе	30
4.1.4.	Повреда обавезе испоруке робе од стране продавца	34
4.1.5.	Правне последице повреде испоруке робе од стране продавца	38
4.2.	Обавеза продавца да преда документа која се на робу односе	40
4.3.	Обавеза продавца да пренесе право својине на роби	42
5.	Закључна разматрања	44
6.	Попис коришћене литературе и остале истраживачке грађе	46

7.	Сажетак и кључне речи	48
8.	Summary	49
9.	Биографија студента	50

Ово је за њих, јер оне су мој САН.

1. Увод

Трговина, односно трговинска размена, представља процес размене, односно предаје одређене количина ствари или услуга, за коју се даје одговарајућа количина новца, а која представља еквивалент вредности саме ствари или услуга, као предмета трговинске размене. Реч трговина, води порекло од речи трг, односно грчке речи „*trgos*“ која би у преводу значила превара.

Развој светске трговине, као и светског тржишта условио је изузетно велики међународни промет људи, робе и капитала.

Спољнотрговинска размена се одвија на нивоу најмање две државе. Управо је дистанциони карактер оно што одликује спољнотрговинску размену на нивоу најмање две државе. Удаљеност продавца и купца, као уговорних страна код уговора о међународној продаји робе, претпоставља битна питања која се односе на транспорт робе, сношење трошкова транспорта, осигурања, сношење ризика за случајну пропаст или оштећење ствари, као и питања која се односе на испуњење царинских и других формалности.

Још једна од битних карактеристика, спољнотрговинске размене, представа чињеница да роба која је предмет размене прелази државну границу, поред чињенице да се субјекти правног односа налазе на територији различитих држава.

Захваљујући све бржим и све сигурнијим средствима комуникација и информисања, омогућено је закључивање уговора између субјеката права који су територијално веома удаљени.¹

Инструмент, путем кога се остварује спољнотрговинска размена је управо уговор о међународној продаји робе, који представља основни правни посао трговачког права и правни инструмент регулисања међусобних односа уговорних страна². Разне врсте роба, омогућавају да се развијају и уговори о продаји са најразличитијом садржином. Велика количина робе изискује да се уговори закључују веома брзо и без било каквих сложених процедура, па је кроз праксу настало више врста уговора који омогућавају испуњење таквих захтева, међу којима су свакако најзаступљенији типски уговори или општи услови у којима

---

¹ Уговорно право међународне трговине Драшкић, Станивуковић, оп.цит.стр. 167

² А. Пирић, Међународно трговинско право, Посебни део, Ниш 2018, оп.цит. стр. 88

су уговорне одредбе унапред фиксиране, те се закључењу таквих уговора приступа по принципу „узми или остави“ односно, друга уговорна страна има само могућност да или прихвати закључење таквог уговора или пак да одбије његово закључење, као „*економски слабија*“ уговорна страна код ове врсте уговора.

Предмет обраде овог рада, биће појам, врсте и карактеристике основних продавчевих обавеза из уговора о међународној продаји робе, а према Конвенцији Уједињених нација о уговорима о међународној продаји робе, уз јасно одређивање и детаљнији осврт на обавезу испоруке робе купцу, од стране продавца. Поред испоруке робе, која ће имати централни значај, говориће се и о обавезама продавца везаним за пренос права својине на купца, као и предају докумената, али и одговорности продавца за случај повреде обавезе испоруке робе од стране продавца, као и о правним последицама које настају таквим деловањем продавца.

Разлог такве анализе јесте чињеница да је за правну сигурност неопходно да свака страна уговорног односа, буде упозната са својим обавезама, а потом, након њиховог извршења, да захтева остваривање својих права, односно извршење обавезе друге уговорне стране, која то треба да учини добровољно, придржавајући се начела савесности и поштења, приликом заснивања облигационих односа и остваривања права и обавеза из тих односа. Уколико то није случај, заштиту својих угрожених или повређених права, страна у облигационом односу би морала да потражи путем арбитражних или правосудних органа, што представља скуп начин заштите својих угрожених или повређених права.

2. Опште напомене о Конвенцији Уједињених нација о уговорима о међународној продаји робе

Привредни субјекти, који наступају у својству уговорних страна, са једне стране у улози продавца, са друге стране у улози купца, најчешће долазе из различих правних система, који понекад, на потпуно дивергентне начине регулишу поједина питања и прописују различите правне норме за регулисање међусобних односа код уговора о међународној продаји робе.³

Уговорне стране, у великом броју случајева, нису упознате са садржином страног права, нити поседују довољно знања и искуства путем кој би могле да тумаче норме страног права. Мала и средња предузећа, као и трговци који се налазе у земљама у развоју, обично имају смањен приступ правним саветима приликом преговора о уговору. Дакле, они су подложнији проблемима узрокованим неадекватним третманом у уговору, везаним за питања која се односе на важеће право⁴. Иста предузећа и трговци такође могу бити слабије уговорне стране и могу имати потешкоћа да обезбеде одржавање уговорног баланса. Ти трговци би стога имали посебну корист од неизвршене примене правичног и јединственог режима Конвенције на уговоре који потпадају под њен делокруг.⁵

Основни правни извор путем кога је регулисана међународна трговинска размена представља Конвенција Уједињених нација о уговорима о међународној продаји робе (*United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*) позната и као Бечка конвенција, усвојена на Конференцији Уједињених нација у Бечу 11. априла 1980. године, а ступила на снагу 1988. године, након вишегодишњег рада у оквиру UNCITRAL-а⁶. UNCITRAL је основала Генерална скупштина Уједињених нација резолуцијом 2205 од 17. децембра 1966. године. UNCITRAL је у годинама након свог оснивања представљен као основно правно тело система Уједињених нација у области међународног трговинског

---

³ Разноврсност правних система доводи у опасност принцип правне сигурности, али и однос поверења који би морали да постоје међу уговорним странама. Развој светске трговине, показао је да се уговорне стране могу спорити око великог броја проблема који могу настати у њиховим међусобним односима.

⁴ Недостатак знања и искуства у области правних правила, те неуједначена правна регулатива међу државама, наметнула је бројна питања на који начин регулисати спорне међусобне односе уговорних страна, те су управо ти разлози, поред интензивног развоја међународне трговине захтевали постојање јединствених правних правила која се односе на уговоре о међународној продаји робе.

⁵ Why is it relevant? на https://uncitral.un.org/en/texts/salegoods/conventions/sale_of_goods/cisg.

⁶ UNCITRAL - The United Nations Commission on International Trade Law – Комисија Уједињених нација за међународно трговинско право.

права. Правно тело са универзалним чланством, које је специјализовано за реформу привредног права широм света, усклађивање и модернизација права међународне трговине, као и решавање спорова, електронску трговину, међународна плаћања, обезбеђење трансакција, набавку и продају робе.⁷

Конвенција Уједињених нација о уговорима о међународној продаји робе представља резултат законодавног напора започетог почетком двадесетог века. Конвенција представља пажљиву равнотежу између интереса купца и интереса продавца. Представља инспирацију реформи уговорног права на националном нивоу.⁸

Конвенција Уједињених нација о уговорима о међународној продаји робе сматра се општим правом Европске уније о међународној продаји робе из разлога што је примењују све чланице ове међународне организације.⁹ Основна сврха доношења Конвенције јесте унификација правила која регулишу међународну продају робе у оквиру различитих друштвених, привредних и правних система ради отклањања правних препрека и унапређења развоја међународне трговине. Конвенција обезбеђује неутралан скуп правила која се лако могу прихватити у светлу његове транснационалне природе.¹⁰

Од 1988. године, UNCITRAL је успоставио систем извештавања о судској пракси везаним за примену Конвенције (CLOUT cases), како би помогао судијама, арбитрама, адвокатима и странама уговорницама, стављајући на тај начин на располагање одлуке судова и арбитражних трибунала који тумаче текст Конвенције и на тај начин унапреди једнообразно тумачење и примену истих.¹¹

Посматрајући Конвенцију као целину, најзначајнији и централни део, везано за израду овог рада, представља управо трећи део Конвенције. Трећи део Конвенције Уједињених нација о уговорима о међународној продаји робе, систематски се дели на општи део, продавчеве обавезе, средства којима располаже купац за случај неизвршења обавезе од

---

⁷ About UNCITRAL на <https://uncitral.un.org/en/about>.

⁸ https://uncitral.un.org/en/texts/salegoods/conventions/sale_of_goods/cisg

⁹ Да би се отклониле тешкоће које се могу јавити приликом одређивања меродавног права за случај да је дошло до спора између страна које имају седиште на територији различитих држава које су уједно и потписнице или пак да правила међународног приватног права упућују на примену права једне од држава потписница, али и на основу избора уговорних страна, без обзира на то где се њихова места пословања налазе.

¹⁰ https://uncitral.un.org/en/texts/salegoods/conventions/sale_of_goods/cisg

¹¹ chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/cisg_digest_2016.pdf

стране продавца, купчеве обавезе, средства којима располаже продавац за случај неиспуњења обавезе од стране купца, прелазак ризика, заједничке одредбе за продавчеве и купчеве обавезе.

Одредба члана 2 Конвенције Уједињених нација о уговорима о међународној продаји робе, прописује у којим случајевима се њене одредбе не примењују¹²

Имајући у виду услове за примену Конвенције¹³, анализу токова спољнотрговинске размене учесника са местом пословања у Србији¹⁴, као и чињеницу да је искључење примене Бечке Конвенције у нашој пракси изузетно ретка (што се можда може приписати и необавештености наших трговаца о opt out могућности) било би очекивано да се у архивама наших судова и арбитража налази неколико стотина случајева у којима је Конвенција примењена.¹⁵ Међутим, не само да примена ЗОО уместо Бечке Конвенције на уговор о међународној продаји робе по правилу не води исправним решењима, већ се и тумачењем Бечке Конвенције у духу националног права понавља иста грешка.¹⁶

Врло често се поставља питање да ли уговор путем кога се врши промет робе и услуга на међународном нивоу, мора испуњавати одређене услове формалности, односно поставља се даљи низ питања везаних за то да ли уговор о међународној продаји мора бити закључен у писаној форми, да ли је довољно да се уговор само закључи у писаној форми или је неопходно да такав уговор буде и оверен или је довољно да се уговор закључи усменим

---

¹² „Ова конвенција се не примењује на продају:

а) робе купљене за личну или породичну употребу;

б) на јавној дражби;

ц) у случају заплена или неког другог поступка од стране судских власти;

д) хартија од вредности и новаца;

е) бродова, глисера на ваздушни јастук и ваздухоплова;

ф) електричне енергије.“

¹³ Правило је да се Конвенција примењује увек кад су испуњени услови за њену примену, односно када је а) реч о уговору о продаји робе, а б) уговорне стране долазе из различитих земаља и 1) обе стране имају место пословања у државама које су ратификовале Конвенцију или 2) када правила међународног приватног права упућују на право државе уговорнице (чл. 1 Конвенције), изузев ако је в) њена примена искључена.

¹⁴ Анализа доступне судске и арбитражне праксе Србије показује да се одредбе Конвенције недовољно, па и неправилно примењују у нашој пракси, иако Конвенција чини саставни део српског права већ скоро четврт века.

¹⁵ Конвенција УН о уговорима о међународној продаји робе у српском праву и пракси искуства и перспективе др Ђорђевић Милена, оп. цит. Стр 267

¹⁶ Конвенција УН о уговорима о међународној продаји робе у српском праву и пракси искуства и перспективе др Ђорђевић Милена, оп. цит. Стр 269

путем.¹⁷ Треба нагласити да се у међународној продаји највећи број уговора закључује позивањем на формуларне уговоре или унапред одштампане опште услове тако да неки писи сматрају да смо сведоци „ренесансе формализма“ у међународном промету.¹⁸

3. Права продавца

Свака од уговорних страна, било да је реч о продавцу, или да је реч о купцу, дужна је да своје обавезе уредно и благовремено извршава. До неизвршења уговора, може доћи услед објективних или субјективних разлога. У првом случају говори се о ослобођењу од одговорности, а у другом случају страна која није извршила своју уговорну обавезу је одговорна и сноси правне последице за своје понашање.¹⁹ Страна која је верна уговору, односно страна која савесно и уредно испуњава своје обавезе из уговора о међународној продаји, може да за случај неуредности друге уговорне стране користи најразличитији правна средства, без обзира на то да ли је такво средство у сразмери са повредом или не.

Узајамност представља основно обележје обавеза уговорних страна зато што је реч о синалагматичном²⁰ уговору, при коме обавезе једне стране служе као циљ (*causa*) обавезе друге стране.

Поред узајамности, основно обележје обавеза уговорних страна представља и начелна истовременост њиховог извршења. Довољно је међутим, да извршење буде понуђено, али не и да је примљено.²¹ Велики број правних писаца, али и велики број случајева у пракси, показао је да се овакво становиште заузима из једног веома практичног разлога.²²

---

¹⁷ Одредба члана 11 Конвенције прописује да: „Уговор о продаји не мора да се закључи нити потврди у писменој форми нити је подвргнут било којим другим захтевима у погледу форме. Он се може доказивати на било који начин укључујући сведоке“.

¹⁸ Међународно привредно право др Јелена Вилус, др Славко Царић, др Стеван Шогоров, др Душанка Ђурђевић, др Драго Дивљаковић 2008, оп. цит. стр. 222

¹⁹ Међународно привредно право др Јелена Вилус, др Славко Царић, др Стеван Шогоров, др Душанка Ђурђевић, др Драго Дивљаковић 2008, оп. цит. стр. 239

²⁰ Двостраном, обавезном за обе уговорне стране.

²¹ Међународно привредно уговорно право др Младен Драшкић 1988, оп. цит. 259

²² Уколико би извршење обавезе зависило од пријема друге стране, онда би она увек, као страна од које зависи извршење обавезе друге стране, могла да простим одбијањем пријема испуњења обавезе друге стране, избегава извршење своје обавезе, из разлога што су њихове обавезе у међусобној зависности.

Стране јесу потпуно слободне да, сходно својој аутономији воље, предвиде, путем уговора у чијем закључењу учествују, којим се правима једна од уговорних страна може користити за случај да друга уговорна стране не испуњава, или неуредно испуњава своје обавезе из уговора.²³ Судови су дужни да се, за случај да стране нису уговором предвиделе права и санкције за случај неиспуњења или неуредног испуњења уговорних обавеза, придржавају одредбе члана 25 Конвенције.²⁴

Постоје три услова која су битна за постојање битне повреде уговора²⁵ коју прописује Конвенција, а то су: повреда уговора, озбиљна штета, предвидивост штете.

Када говоримо о уговорима о међународној продаји робе, увек би на уму требало имати одредбе Конвенције²⁶.

Права која стоје на располагање продавцу јесу: право да од купца захтева исплату цене, право да захтева да купац преузме испоруку, да изврши своје обавезе, раскид уговора, право на накнаду штете (гарантовано одредбом члана 74 Конвенције), право на камату (гарантовано одредбом члана 78 Конвенције), као и право на продају у самопомоћи (гарантовано одредбом члана 88 Конвенције), право на спецификацију робе.²⁷

Напред наведена правна средства, која стоје на располагању продавцу, алтернативно су одређена (једна другима конкурентна).²⁸ Наведена правна средства представљају основна правна средства, јер их продавац може користити у случају било које повреде уговора.²⁹

---

²³ Стране својим уговором могу уговорити и одговарајуће санкције које ће сносити несавесна страна. Оваквим уговорним начином, могу се заштити интереси обе уговорне стране, те се избећи правила која прописују међународни прописи.

²⁴ Члан 25 Конвенције прописује да: „*Поведа уговора коју учини једна страна сматраће се битном ако се њоме проузрокује таква штета другој страни да је суштински лишава оног што је оправдано очекивала од уговора, изузев ако такву последицу није предвидела страна која чини повреду нити би је предвидело разумно лице истих својстава у истим околностима*“:

²⁵ У одлуци Т-13/05 од 05. јануара 2007. године, оцењујући значај доказа изведених у спроведеном поступку, арбитар појединац је утврдио да у конкретном случају није могло бити речи о битној повреди уговора (у 18% испоручене робе уочено је присуство страних тела и примеса), те је одбио захтев тужиоца за испоруку друг робе у замену за примљену као неоснован. На основу приложене документације и на основу исказа сведока, није се могло утврдити да је купац од продавца заиста захтевао замену робе.

²⁶ Одредбом члана 61 став 1 Конвенције прописано је да: „*Ако купац не изврши било коју од својих обавеза коју има на основу уговора или ове конвенције, продавац може:*

а) користити права предвиђена у чл. 62 до 65;

б) захтевати накнаду штете предвиђену у чл. 74 до 77“.

²⁷ Члан 65 Конвенције Уједињених нација о уговорима о међународној продаји робе.

²⁸ Уколико су испуњени услови за примену оба правна средства, тј. права да се захтева испуњење уговора и права на раскид, продавац има право избора између њих.

²⁹ Право међународне продаје др Сандра Фишер Шобот 2014, оп. цит. стр. 181

Уговорне стране врло често наводе у уговору чињенице које сматрају као ослобађајуће од обавезе испуњења и накнаде штете. Ово је пракса приликом закључења уговора о међународној продаји, јер уговорне стране желе да избегну примену било ког националног права – споразумно дакле одређују велики број ослобађајућих околности.³⁰

3.1. Право продавца да захтева исплату цене

Праву продавца да захтева исплату цене, као једно од основних права којима се може користити, корелативна је обавези купца да изврши исплату цене. Обавези исплате продајне цене, регулисана је одредбама Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе, у члановима од 54³¹ до 59.

Одређивање цене у уговорима о међународној продаји робе, не представља обавезну радњу, коју је потребно претходно извршити, да би уговор производио правна дејства. Напротив, у пракси се, не тако често, дешава да уговорне стране пропусте да одреде цену.

Одредбом члана 55 Конвенције прописано је да: *„Када је уговор ваљано закључен а да цена за продату робу није у уговору ни изричито ни прећутно одређена нити у њему има одредби на основу којих би се могла утврдити, сматраће се, ако није супротно наведено, да су стране прећутно пристале на цену која се у тренутку закључења уговора редовно наплаћивала у односној струци за такву робу продату под сличним околностима“.*³²

За одређивање текуће цене меродаван је тренутак закључења уговора. Конвенција усваја овакво решење да би купца заштитила од повећања цене до којег може доћи у тренутку извршења уговора, односно да би заштитила продавца од пада цена. Коначно, текућа цена се утврђује према објективном критеријуму, јер је реч о цени која се редовно наплаћује у односној струци за исту робу продату под сличним околностима.³³

---

³⁰ Међународно привредно уговорно право др Младен Драшкић 1988, оп. цит. стр. 279

³¹ „Купчева обавеза да исплати цену подразумева предузимање мера и испуњавање формалности предвиђених уговором или одговарајућим законима и прописима да би се омогућило извршење плаћања“.

³² Наведена одредба одређује метод за утврђивање цене. Уколико цена у уговору није ни изричито ни прећутно одређена, нити је из уговора одредива, Конвенција претпоставља да постоји прећутна сагласност странада купац плати цену која се редовно наплаћује у односној струци за исту робу продату под сличним околностима, односно тржишну или текућу цену.

³³ Право међународне продаје др Сандра Фишер Шобот 2014, оп. цит. стр 149

Када је реч о праву продавца да захтева исплату продајне цене, мора се најпре правити разлика у односу на две ситуације, односно да ли је купац примио³⁴ или није примио робу³⁵.

Међутим, уколико се продавац користио напред наведеним правом, онда је дужан да се придржава ограничења које је прописано одредбом члана 63 става 2 Конвенције.³⁶

Ограничавање права продавца да захтева раскид уговора које постоји у неким правима, за случај да је купац примио робу, а није извршио своју обавезу, односно да није исплатио продајну цену за примљену робу, може се објаснити практичним потребама. Наиме, право на раскид уговора, пошто је роба већ предата купцу, оптеретило би купца сувише тешко трошковима и ризицима повратка робе. Са друге стране, продавац може, заштити своје интересе задржавањем права својине на продатим и предатим стварима.³⁷

Продавац има могућност да, за случај да купац падне у доцњу са својом обавезом исплате цене за робу коју је уредно примио, захтева принудним путем њено намирење, а нарочито у ситуацији у којој је уговором рок децидно одређен³⁸. У циљу одржавања уговора, односно предупређења његовог раскида, Конвенција овлашћује продавца да купцу одреди додатни рок разумне дужине за извршење његових обавеза.³⁹

Одређивањем накнадног рока, продавац омогућава купцу да изврши припремне радње које су неопходне за исплату цене. Продавац се до истека разумног рока, не може користити било којим средством предвиђеним за случај повреде уговора, укључујући и право на раскид уговора. Али, поред тога што се не може користити било којим другим средством, продавац задржава право да захтева накнаду штете. Изузетак од овог правила представља ситуација

---

³⁴ У случају да је купац примио робу, продавац може тражити да му купац плати цену у накнадно остављеном року, сходно одредби члана 63 став 1 Конвенције која прописује да: „Продавац може одредити купцу додатни рок разумне дужине за извршење његових обавеза“. Остављањем додатног рока за исплату цене од стране купца, представља могућност али не и обавезу продавца, из разлога што је оваква могућност установљена искључиво у његовом интересу. Повреда основне обавезе од стране купца (да плати цену или преузме испоруку) представља битну повреду уговора.

³⁵ Уколико је изостала испорука робе над којом продавац има право својине, односно купац није примио робу, нити је извршио своју обавезу исплате цене, продавац има могућност да се користи правима која му омогућавају одредбе Конвенције, односно може робу препродати и захтевати само разлику у цени.

³⁶ „Ако продавац не прими обавештење од купца да неће извршити своје обавезе у року који је тако одређен, продавац не може до истека тог рока да се користи било којим средством предвиђеним за случај повреде уговора. Продавац, међутим, не губи због тога право да услед доцње купца захтева накнаду штете.“

³⁷ Уговорно право међународне трговине, Драшкић, Станивуковић 2005, оп.цит. стр 393

³⁸ Сама конвенција прописује да ће продавац којем купац није у року исплатио цену, моћи да бира између захтева за испуњењем и раскида уговора.

³⁹ Међународно трговинско право – посебни део, Ћирић 2018, оп.цит. стр 171

када је продавац примио обавештење од купца да неће платити цену у року који је тако одређен.⁴⁰

Својим избором принудног извршења купчеве обавезе исплате цене, продавац се није ослободио своје обавезе да изврши испоруку робе. Продавац мора ствари чувати за купца или их на његов трошак и ризик депоновати. Уколико је међутим роба подложна брзом кварењу или би њено чување изискивало неразумне трошкове, продавац мора предузети разумне мере да је прода. Такво поступање било би у складу са обавезом умањења штете коју имају обе уговорне стране.⁴¹

3.2. Право продавца да захтева пријем испоруке робе

Поред обавезе да изврши исплату продајне цене, за уговорену робу из уговора о међународној продаји, купац има још једну основну обавезу, која је прописана одредбом члана 53 Конвенције, која прописује да: „*Купац се обавезује да исплати цену и да преузме испоруку робе онако како је предвиђено уговором и овом конвенцијом*“. Обавеза купца, да прими испоручену робу, са друге стране одговора праву продавца да захтева пријем испоруке робе од стране купца. Приликом испоруке робе, нужно је да се оствари сарадња продавца и купца.⁴² Уколико продавац није у могућности рецимо да прибави одговарајуће транспортно средство, а са друге стране их купац има, онда би купац, без обзира на уговорне клаузуле, имао обавезу да их понуди, како би уговор био извршен.

Када говоримо о праву продавца да захтева пријем испоруке робе од стране купца, морамо имати у виду и одредбу члана 60 Конвенције.⁴³

Међутим, које ће радње које се разумно од њега очекују купац морати да изврши⁴⁴, првонствено зависи од тога о каквој је роби реч, о месту испоруке, времену испоруке, начина

---

⁴⁰ Уговорно право међународне трговине, Драшкић, Станивуковић 2005, оп.цит. стр 395

⁴¹ Уговорно право међународне трговине, Драшкић, Станивуковић 2005, оп.цит. стр 395

⁴² Међународно трговинско право – посебни део, Ђирић, 2018. оп.цит. стр. 152

⁴³ „*Купчева обавеза преузимања испоруке састоји се у:*

а) обављању свих радњи које се разумно од њега очекују да би омогућио продавцу да изврши испоруку
б) преузимање робе.“

⁴⁴ нпр. прелиминарни преглед робе од стране купца пре испоруке робе, потписивање сертификата, добијање дозвола за увоз, извозне дозволе, закључење уговора о транспорту, обавеза давања потребних налога, обавештење продавца у разумном року о стварима везаним за испоруку робе итд.

транспорта, испуњења царинских формалности, од споразума странака итд. Сматра се да је обавеза испоруке робе од стране продавца извршена оног тренутка када је роба стављена на располагање купцу, што значи да је све остале радње, купац дужан извршити.

Као и код претходног права продавца да захтева исплату продајне цене од стране купца, продавац и код права да захтева пријем испоруке робе, може купцу оставити накнадни рок разумне дужине, у којем ће купац извршити пријем испоруке робе. Право продавца да захтева пријем испоруке робе, потпуно је независно од обавезе купца на име плаћања цене.

Међутим, до доцње купца са пријемом испоруке робе долази једино у ситуацији да је продавац извршио своју обавезу испоруке робе у уговореном месту и у уговореном року испоруке, на уговорени начин и да је извршио испоруку робе са уговореним својствима. Уколико то није случај, онда не можемо говорити о доцњи купца, нити о праву продавца да захтева пријем испоруке робе.

Право продавца да захтева пријем испоруке робе, подразумева не само физичко преузимање робе од стране купца, већ и пријем докумената који се на робу односе, а које је продавац дужан да преда купцу, сходно својим обавезама прописаним одредбом члана 30 и члана 34 Конвенције.

Обавеза купца да изврши пријем испоруке робе или докумената који се на робу односе, не подразумева и одобрење купца на извршење таквих радњи. Другим речима, обавеза пријема испоруке, не утиче на право купца да обавести продавца о недостацима на роби или недостацима у документима, или пак да се користи одговарајућим правним средствима за случај доцње продавца са испоруком, или неадекватном испоруком (испоруком на место које није договорено).

3.3. Право продавца на раскид уговора

Врло често се дешава да једна уговорна страна, било да је реч о купцу, било да је реч о продавцу, не извршава или неуредно извршава своје уговорене обавезе. Тако свака од уговорних страна има могућност да захтева раскид закљученог уговора, како би се успоставила равнотежа која је нарушена неиспуњењем или неуредним испуњењем. У

конкретном случају, продавац ће најчешће, зарад добрих пословних односа, али и одржавању на снази уговора сходно начелу pacta sunt servanda. Управо из тог разлога, продавац оставља купцу накнадни рок примерене дужине, током којег ће купац извршити своје обавезе, а сходно одредби члана 63 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе.

Правила о накнадном року за испуњење уговора уговора везују се за немачко право и установу познату под називом Nachfrist⁴⁵. Ово правно средство предвиђа и Бечка конвенција што нам указује на то да се и на међународном плану препознаје и признаје корист од његове употребе, која се огледа у флексибилнијем приступу у реализацији права да се уговор раскине у одређеним ситуацијама.⁴⁶

Међутим, купац и поред тог додатног рока разумне дужине може пропустити да изврши или уредно изврши своје обавезе из уговора о међународној продаји. Из тог разлога, продавац може захтевати раскид уговора.

Уколико једна страна повреди уговор, а друга нема више интереса да се залаже за његове извршење, ригорозна правила која би онемогућавала раскид оштетила би страну која је била верна уговору. Код неких уговора код којих је могућа лака и брза куповина или продаја ради покрића, раскид уговора ни за једну страну не би представљало озбиљне проблеме.⁴⁷

Продавчево право да захтева раскид уговора о међународној продаји прописано је у два случаја, одредбом члана 64 став 1 тачком 1⁴⁸ и тачком 2⁴⁹ Конвенције.

Када говоримо о битној повреди уговора, морамо је у свему тумачити сходно одредби члана 25 Конвенције. Тако на пример, само закашњење купца са исплатом цене, не представља битну повреду уговора, јер је у случају закашњења продавчев интерес заштићен обавезом купца на плаћање камате, али ако би време плаћања било битан састојак уговора, закашњење би у том случају представљало битну повреду уговора.⁵⁰ Битну повреду уговора

---

⁴⁵ Nahfrist – нека врста grace perioda у којем је могуће одложити извршење испуњења обавезе, које омогућује поверилац из уговорног односа.

⁴⁶ Страни правни живот 2/2012 Захтев за извршење уговора у накнадном року код уговора о међународној продаји робе др Катарина Јовичић, 2012, оп. цит. стр 193

⁴⁷ Међународно привредно право, Вилус, Царић, Шогоров, Ђурђев, Дивљак, оп. цит. стр. 245

⁴⁸ „Ако неизвршење било које обавезе коју купац има на основу уговора или ове конвенције представља битну повреду уговора.“

⁴⁹ „Ако купац није ни у додатном року који је одредио продавац у складу са ставом 1 члана 63 извршио своју обавезу да плати цену или преузме испоруку робе, или је изјавио да то неће учинити у тако одређеном року.“

⁵⁰ Schlechtriem I Schwenzler, Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods, 2005 стр. 924

представљало би и неиспуњење купчеве обавезе да предузме мере и удовољи формалностима нужним да би се омогућило плаћање, рецимо пропуштање давања налога за отварање акредитива, ако из тога произилази да неће платити робу.⁵¹

Осим доспећа обавезе и неиспуњења те обавезе у року доспећа, околност да неиспуњење представља битну повреду уговора једина је претпоставка настанка права на једностранни раскид уговора и оно настаје чин настане таква повреда уговора, што значи да је тада искључена потреба давања накнадног рока за испуњење, већ продавац као савесна страна може одмах изјавити да раскида уговор.⁵²

Главна разлика између једностраног раскида уговора због неиспуњења обавезе од стране купца у додатном року који је остављен од стране продавца и једностраног раскида уговора због битне повреде уговора управо је у томе што је за једностранни раскид уговора због неиспуњења у додатном року потребно само да друга страна не испуни обавезу у том додатном року, рецимо плаћања робе и/или преузимања испоруке робе или да изјави да је неће испунити.⁵³

За повериоца уговорне обавезе, у овом случају продавца, у систему Конвенције далеко је повољније да остварење раскида уговора изврши на основу претходно остављеног накнадног рока за извршење. То из разлога што институт битне повреде уговора прате бројни проблеми и нејасноће у примени. У том смислу, одређивање накнадног за извршење уговора представља „сигурну луку“ за оштећењу страну која се жели заштити од одговорности за штету због неоснованог раскида.⁵⁴

Раскид уговора о међународној продаји робе, не наступа аутоматски уколико су испуњени услови прописани одредбама Бечке конвенције, већ продавац мора изричито

---

⁵¹ CLOUT case 587, на <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V05/913/77/PDF/V0591377.pdf?OpenElement>

⁵² Stefan Kroell, Loukas Mistelis, Pilar Perales Viscasillas, UN Convention on the Contracts for the International Sale of Goods, стр. 841

⁵³ Једностранни раскид купопродајног уговора послје доспијећа обвеза страна према Конвенцији УН о међународној продаји робе, Ријека, 2020, Звонимир Слакопер и Јосип Дешић

⁵⁴ Право и привреда, број 5-8/2008, Примена Бечке конвенције у арбитражној пракси спољнотрговинске арбитраже при Привредној комори Србије, Павић, Ђорђевић, стр. 604

изјавити да раскида уговор. Раскид уговора, као једностана изјава воље, не може садржати услове и не може бити опозвана⁵⁵, те производи правно дејство *ex nunc*.⁵⁶

Право продавца да захтева раскид уговора, није међутим неограничено, већ ограничења прописује одредба члана 64 став Конвенције.⁵⁷

Када је купац испунио своју обавезу плаћања цене у целости, продавац губи право раскинути уговор због закашњења с плаћањем, ако га није раскинуо пре него што је сазнао за плаћање.⁵⁸ Временско ограничење права продавца да изјави раскид уговора за случај да је цена већ плаћена, правда се потребом заштите права продавца.⁵⁹

Раскидом уговора, обе уговорне стране, ослобађају се својих дотадашњих обавеза, изузев евентуалне накнаде штете⁶⁰. Уколико је једна страна у потпуности или макар делимично извршила своје обавезе из уговора, она има право да захтева враћање онога што је дала. Уколико су обе стране извршиле или делимично извршиле своје обавезе, могу тражити враћање, које се врши истовремено.⁶¹ У конвенцији је прихваћено решење према коме раскид не поништава уговор, јер неке обавезе уговорних страна остају и након раскида.⁶²

Везано за раскид уговора, важно је напоменути и члан 84 Конвенције који намеће обавезу продавцу да уколико је дужан вратити цену, он такође мора платити камату на њу почев од дана када му је цена исплаћена, а чију висину не одређује сама конвенција, него се та стопа, односно висина исте одређује по националном праву седишта продавца.

---

⁵⁵ Изјава такође не подлеже никаквим формалностима. Може бити дата и усмено, али продавац треба да изјави раскид уговора на начин који се сматра одговарајућим у датим околностима и на језику који друга страна разуме.

⁵⁶ *Ex nunc* (лат.) – од сада, од овог часа, израз којим се означава да одређени правни посао не производи правна дејства за будуће.

⁵⁷ Одредбом члана 64 став 2 Конвенције прописује да: „*Међутим, у случају кад је купац платио цену, продавац губи право да раскине уговор уколико то није учинио:*

а) у погледу закаснелог извршења од стране купца пре него што је сазнао за извршење или

б) у погледу било које друге повреде, осим закаснелог извршења у разумном року:

- пошто је продавац сазнао или морао сазнати за повреду или

- по истеку додатног рока који је одредио продавац у складу са ставом 1 члана 63 или пошто је купац изјавио да неће извршити своје обавезе у овом додатном року“.

⁵⁸ Уколико је цена плаћена до тренутка када истиче рок разумне дужине, који почиње да тече од истека додатног рока или купчеве изјаве да неће испунити обавезу у том року, истеком тог разумног рока продавац губи право једностраног раскида уговора.

⁵⁹ Међународно трговинско право – посебни део, Ћирић 2018. оп. цит. стр 172.

⁶⁰ Члан 81 став 1 Конвенције.

⁶¹ Члан 81 став 2 Конвенције.

⁶² Међународно пословно право посебни део, Р. Вукадиновић 2009, оп. цит. стр 201

3.4. Право продавца на камату

Камата представља трошак који има купац, за случај да касни са исплатом цене из уговора о међународној продаји робе. Поред камате, коју стране могу уговорити својим уговор, постоји и законска камата која има своје утемељење у одредбама Конвенције. Конкретно, питању камате посвећен је члан 78 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе.⁶³

Иако Конвенција установљава право продавца на камату на неплаћени износ од стране купца, Конвенција ипак не прописује њену висину.⁶⁴

У циљу избегавања било какве правне неизвесности, које се могу тицати врсте камате, односно њене висине, најбоље би било управо да питање камате уговорне стране регулишу путем свог уговора.⁶⁵

Друго становиште јесте да се у одсуству споразума уговорних страна, одговор на питање коју каматну стопу треба примени треба наћи у праву државе у чијој валути дуг треба да буде исплаћен. Ослањање на право државе валуте прозилази из претпоставке да повериоци углавном инвестирају и позајмљују новац у држави свог места пословања и претпоставке да просечни трговци у међународној трговини разумеју природу својих трансакција, као и ризике који произилазе из осцилација валуте. У већини случајева, право државе валуте ће бити право државе повериоца, те ће доћи до истих резултата као и при примени претходног решења.⁶⁶

---

⁶³ „Ако једна страна не плати цену или неки други износ са којим је у заостатку, друга страна има право на камату на такав износ, а да тиме не губи право да тражи накнаду штете која јој припада на основу члана 74.“

⁶⁴ Правна празнина у Конвенцији у погледу висине камате, намеће судовима и арбитражама обавезу да нађу најцелисходније решење које се има примени у конкретном случају.

⁶⁵ Мишљење број 14 Саветодавног већа за примену конвенције, излаже свјеврсно тумачење члана 78 Конвенције. Правну празнину која се тиче камате, треба решавати уз ослонац на опште принципе на којима Конвенција почива у циљу униформне примене Конвенције и стварања правне сигурности у међународној заједници. Мишљење број 14 истиче да у циљу правилног одређивања правила за обрачун камате треба фокусирати на надокнаду временске вредности новца повериоцу, односно да треба сматрати да се и у случају камате примењује принцип потпуне надокнаде штете, па повериоца треба довести у положај у коме би био да до губитна није дошло.

⁶⁶ Право на камату према одредбама Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе, стр. 121

Пракса наше Арбитраже потврђује компликованост ове материје и садржи три групе међусобно различитих решења избора релевантне каматне стопе:

1. према националном закону о затезној каматној стопи;
2. у висини домицилне стопе предметне стране валуте у складу са судском и арбитражном праксом;
3. у висини домицилне стопе предметне стране валуте у складу са обичајем за међународна плаћања.⁶⁷

3.5. Право на продају из самопомоћи

Доцња купца да изврши своје обавезу преузимања робе, односно махинације купца са одуговлачењем извршења ове обавезе, повлачи за собом одговорајуће правне последице.

Наиме, намеће продавцу обавезу да на роби, која је предмет уговора о међународној продаји, а на којој продавац има непосредну државину, чува са пажњом која се од њега разумно очекује, односно у складу са пажњом доброг привредника. Поставља се питање којим правним средствима продавац додатно располаже у таквој ситуацији. Одговор на ово питање можемо потражити у одредби члана 88 став 1 Конвенције, која прописује да: *„Страна која је дужна да робу очува у складу с чланом 85 или 86 може је продати на било који погодан начин ако друга страна неразумно одуговлачи да преузме робу у државину или да је узме натраг или да плати трошкове очувања, под условом да достави разумно обавештење другој страни о намери да ће робу продати“*.

Ситуације у којима се продавац може користити овим својим правом јесу детаљније прописане одредбом члана 88 ставом 2 Конвенције.⁶⁸ Истим ставом се оставља и могућност обавештења друге стране о намераваној продаји уколико је то могуће.

---

⁶⁷ Право и привреда 5-8/2008, стр. 609.

⁶⁸ „Ако је роба подложна брзом кварењу или би њено чување изискивало неразумне трошкове, страна која је дужна да чува робу сходно члану 85 или 86 мора предузети разумне мере да је прода.“

Оно што је значајно јесте и чињеница да Конвенција прописује да продавац има могућност да од своте добијене продајом може задржати износ разумних трошкова чувања и продаје ствари, док је вишак дужан вратити купцу.⁶⁹

Анализирајући даље ово право продавца, можемо уочити да се даље намећу и додатна питања, односно питања везана за начин, време и место продаје. Иако нека права у свету предвиђају да је продавац дужан да такву продају изврши путем јавне продаје, у месту испуњења, у месту у коме се роба налази у време наступања доцње, Конвенција ипак не прецизира одговоре на ова питања, односно не говори ништа о времену и месту продаје. Што се тиче поступка продаје, Конвенција је једино изричита у томе да се продаја може извршити на сваки погодан начин, те да продајом настоји да добије најповољнију цену.

3.6. Право продавца да изврши спецификацију робе

Спецификацију робе, по правилу врши купац. Спецификација робе подразумева набрајање појединости које би роба морала да има, детаљан опис или посебна означања која роба мора да садржи. У већини случајева, ко врши спецификацију, одређује се путем уговора. Уколико је према уговору купац дужан да одреди облик, мере или друга обележја робе, а купац не учини ову спецификацију до уговореног датума или до истека разумном рока пошто је од продавца примио захтев да то учини, продавац може, не дирајући тиме у своја друга права која може имати, учинити сам ту спецификацију у складу са купчевим потребама које су му могле бити познате.⁷⁰

Оваква могућност продавца да изврши спецификацију робе, није конкурентна другим правима продавца, те је он може користити потпуно независно од осталих својих права, па може захтевати и испуњење обавезе од стране купца, као и раскид уговора и накнаду штете.

---

⁶⁹ Одредба члана 88 става 3 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе.

⁷⁰ Члан 65 став 1 Конвенције.

Продавац међутим ово своје право не може користити потпуно неограничено. Наиме, одредба члана 65 става 2 Конвенције намеће обавезу обавештења купца и остављања додатног рока у коме би купац могао да учини неку другу спецификацију.⁷¹

3.7. Право продавца да захтева накнаду штете

Дефинисање појма накнаде штете, учињено је у одредби члана 74 Конвенције.⁷² Конвенција својим дефинисањем накнаде штете, указује да се говори о две врсте штета:

1. стварној штети (висина накнаде штете за повреду уговора, једнака претрпљеном губитку) и
2. измаклој добити (који су услед повреде настали за другу страну).

Накнади штете посвећени су чланови 74 – 77 Конвенције.

Право да захтева накнаду штете, потпуно је независно од осталих права продавца, којима се он може служити за случај неиспуњења или неуредног испуњења обавеза од стране купца, а наша на нас упућује одредба члана 61 става 2 Конвенције.⁷³ Накнада штете је једина санкција у случају доцње купца са пријемом робе, која је прихваћена у свим националним правима.⁷⁴ Основни циљ успостављања овог права јесте могућност да се оштећена страна доведе у позицију у којој би се наша да до повреде уговора није ни дошло.

Бечка конвенција изричито предвиђа две методе за одређивање висине накнаде штете:

1. куповину или продају ради покрића, за одређивање тзв. конкретне штете и

---

⁷¹ Члан 65 став 2 Конвенције прописује да: „Ако продавац сам учини спецификацију, он је дужан обавестити купца о њеним појединостима и одредити му један разуман рок у коме купац може учинити неку другу спецификацију. Ако купац, пошто је примио такво обавештење продавца то не учини у тако одређеном року, спецификација коју је учинио продавац је обавезна“.

⁷² „Накнада штете за повреду уговора коју је починила једна страна равна је претрпљеном губитку и измаклој добити који су услед повреде настали за другу страну. Ова накнада не може бити већа од губитка који је страна која је повредила уговор предвидела или је морала предвидети у тренутку закључења уговора као могућу последицу повреде уговора, с обзиром на чињенице које су јој тада биле познате или морале бити познате.“

⁷³ „Продавац не губи право да захтева накнаду штете тиме што користи своја права у погледу других средстава.“

⁷⁴ Уговорно право међународне трговине, М. Драшкић, М. Станивуковић, 2005, оп. цит. стр 408.

2. методу текуће цене за робу која је предмет уговора, за утврђивање висине тзв. апстрактне штете.⁷⁵

Када говоримо о надокнади конкретне штете, морамо се упустити у анализу одредбе члана 75 Бечке конвенције.⁷⁶ Да би се продавац користио овим својим правом, морају кумулативно бити испуњена три услова:

1. да је уговор раскинут,
2. да је на разуман начин после раскида продавац извршио продају ради покрића
3. да је у разумном року после раскида продавац извршио продају ради покрића.

Уколико супститутивна трансакција није учињена на разуман начин и у разумном року након раскида, штета ће се обрачунати као да није ни било продаје или куповине ради покрића, дакле у складу са чланом 74 Конвенције, уз примену методе обрачуна апстрактне штете, за случај да предметна роба има текућу цену.⁷⁷ Конвенција не садржи дефиницију текуће цене, мада тај израз употребљава.⁷⁸ Текућа цена је цена која се редовно наплаћује у односној струци за исту робу продату под сличним околностима.⁷⁹

Одредба члана 76 став 1 Конвенције посвећена је надокнади апстрактне штете.⁸⁰

Када говоримо о текућој цени, можемо сагласно одредби члана 76 став 2 можемо узети у обзир ону текућу цену у месту где је испорука требало да буде извршена или, ако у том месту нема текуће цене, цена у другом месту које може разумно послужити у ту сврху водећи рачуна о разлици у трошковима превоза робе.

На овом месту, Конвенција захтева кумулативно испуњење три услова, ради постављања захтева за накнадом апстрактне штете и то:

---

⁷⁵ Међународно трговинско право посебни део, А. Ђирић, 2018, оп. цит. стр 209

⁷⁶ „Ако је уговор раскинут и ако је на разуман начин и у разумном року после раскида купац извршио куповину ради покрића или продавац продају ради покрића, страна која захтева накнаду штете може добити разлику између уговорене цене и цене куповине ради покрића, односно продаје ради покрића као и сваку другу накнаду штете која се може добити на основу чл. 74.“

⁷⁷ Међународно трговинско право посебни део, А. Ђирић, 2018, оп. цит. стр 211

⁷⁸ Уговорно право међународне трговине, М. Драшкић, М. Станивуковић, 2005, оп. цит. стр 464.

⁷⁹ Теоријски и практични проблеми стварања и примене права (ЕУ и Србија) 2016, Сандра Фишер Шобот, оп. цит. стр. 162.

⁸⁰ „Ако је уговор раскинут, а постоји текућа цена за робу, страна која захтева накнаду штете може, ако није извршила куповину или продају ради покрића на основу члана 75, добити разлику између цене предвиђене уговором и текуће цене у тренутку раскида, као и сваку другу накнаду штете која јој припада на основу члана 74. Међутим, ако је страна која захтева накнаду штете раскинула уговор после преузимања робе, примениће се текућа цена у тренутку преузимања робе, а не текућа цена у тренутку раскида.“

1. да је уговор раскинут (што је случај и код конкретне штете)
2. да пре обрачуна апстрактне штете није извршена куповина или продаја ради покрића
3. да за робу која је предмет раскинутог уговора, постоји текућа цена.

Као меродаван дан за утврђивање апстрактне штете коју је претрпео продавац, као уговорна страна, односно висине тако утврђене штете, Конвенција је изричита у својим одредбама, да је то дан када је уговор раскинут. Овакво решење је опште прихваћено у пракси, али се образлаже и тиме да страна која има право да изјави раскид уговора, мора знати, у тренутку раскида, какву ће накнаду штете примити, што не би био случај уколико би се обрачун штете везао за неки други датум и на тај начин умањено њен износ. Од овог правила, Конвенција је предвидела изузетак у другом делу члана 76 става 1, како би се избегле могуће шпекулације несавесног повериоца са тренутком изјаве раскида.⁸¹

Право да захтева надокнаду штете није међутим потпуно неограничено. Ограничење је прописано одредбом члана 77 Бечке конвенције која прописује обавезу стране која се позива на повреду уговора да предузме све мере које су према околностима разумне да би се смањило губитак, укључујући и измаклу добит, које су проузроковане таквом повредом. У супротном, друга страна би могла да приговори висини утврђене штете, из разлога што је њена висина могла бити умањена предузимањем одговарајућих мера од стране повериоца права на накнаду штете те би губитак могао да се избегне, што би представљало извесну санкцију за повериоца права на накнаду штете за случај његовог неадекватног поступања.

---

⁸¹ Уговорно право међународне трговине, М. Драшкић, М. Станивуковић, 2005, оп. цит. стр 464.

4. Обавезе продавца

Већина уговорних односа претпоставља постојање најмање две уговорне стране, где на обе уговорне стране постоје одговарајућа права, али и одговарајуће обавезе. Такав је случај и са уговором о међународној продаји робе. Велики број законских дефиниција, са којима се можемо сусрести широм света, прописује скоро истоветне обавезе које продавац мора да изврши како би могао да захтева испуњење обавезе друге уговорне стране, односно у овом случају да би могао да захтева испуњење обавеза од стране купца, као и да би могао да се користи својим правима у случају непоступања купца.

Обавезе уговорних страна код уговора о продаји робе се могу поделити на основне и главне и на остале или споредне обавезе. Основне су оне, које карактеришу уговор о продаји робе тако да се његово функционисање не може замислити без њиховог испуњења, те се по њима разликује уговор о продаји робе од осталих уговора. Са друге стране, уговорне стране могу на основу аутономије воље, која је једно од најзначајних начела уговорних односа, договорити и додатне обавезе, ради остваривања својих уговорних права и обавеза. На овај начин уговорене обавезе се такође морају поштовати и испунити у свему како су уговорене.

Неуједначеност националних законодавстава, нарочито у погледу обавеза уговорних страна, условио је доношење Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе. Конвенцијом је извршена унификација правила међународне трговине, те је на јасан начин дефинисано које то обавезе има свака од уговорних страна. Тако је одредбом члана 30 Конвенције прописано да: *„Продавац је дужан да на начин предвиђен уговором и овом конвенцијом испоручи робу, преда документе који се на робу односе и пренесе својину на роби“*. Конвенција приликом дефинисања основних продавчевих обавеза, којих има три, на прво место ставља испоруку робу, те испоруци робе даје највећи значај међу обавезама уговорних страна. Међутим и Конвенција, поштујући начело аутономије воље, оставља потпуну слободу уговорним странама да на другачији начин уреде своје уговорне односе, те да уколико то пропусти да учине онда примењују правила Конвенције. За уговорне стране,

закључени уговор представља закон, по принципу *pacta sunt servanda* и оне су дужне да своју преузету уговорну обавезу изврше у време, на месту и на начин предвиђен у уговору.⁸²

Пошто се ради о двостраном уговору, овим основним обавезама странака одговарају и њихова основна права, конкретно обавеза продавца одговарају и његова права о којима је раније у раду било више речи. Из синалагматичности уговора произилази и принцип једновременог извршења узајамних обавеза.⁸³

Поред основних обавеза, на основу уговора и конвенције стране могу имати и споредне обавезе. Одредбама Конвенције, стране су обавезана да предузму и одговарајуће обавезе сходно начелима савесности и поштења, али и обичајима са којима су се сложиле, као и праксом успостављеном међу њима.⁸⁴

Национална законодавства намећу обавезу продавцу да гарантује и за својства испоручене робе. Бечка конвенција својим одредбама не намеће такву обавезу продавцу. То свакако не значи да таква обавеза продавца не постоји, већ да представља резултат другачије систематизације приликом израде Конвенције. Гаранција за правне недостатке обухваћена је обавезом преноса права својине, док је обавеза гаранције за саобразност робе обухваћена обавезом испоруке саобразне робе и правима или захтевима трећих лица.

Испорука робе, као обавеза продавца којој је у Конвенцији дата највећа важност, обухвата не само предају ствари купцу у предвиђеном месту и у предвиђено време, него и обавезу предаје ствари које су саобразне условима уговора. Уколико роба не одговара условима уговора у погледу врсте, квалитета или количине, сматра се да до испоруке није ни дошло. Тиме је гаранција за мане постала саставни део обавезе испоруке, а престала да буде посебна обавеза продавца.⁸⁵

---

⁸² Зборник радова, Актуелности грађанског и трговачког законодавства и правне праксе: Обавеза испоруке робе код уговора о међународној продаји робе др Јелена Граховац, Мостар 2015, стр 465

⁸³ Међународно привредно уговорно право Др Младен Драшкић 1988, оп. цит. стр 148

⁸⁴ Члан 9 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе.

⁸⁵ Уговорно право међународне трговине, М. Драшкић, М. Станивуковић 2005, оп.цит. стр 282

4.1. Обавеза продавца да изврши испоруку робе

Као што је раније наведено, обавеза испоруке робе, као једна од три основне обавезе продавца из уговора о међународној продаји робе, по одредбама Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе, заузима централно и најзначајније место. Управо се из тог разлога, испоруци робе посвећује највише пажње, те је она и централна тема о којој се говори у овом раду.

Испорука робе, значајна је због бројних правних последица које производи. Испоруком робе, продавац извршава своју основну уговорну обавезу, те стиче право да од купца захтева исплату цене, или извршењем испоруке, ризик за пропаст, оштећење или губитак робе прелази са продавца на купца, или неблагоприятном испоруком, продавац пада у дужничку доцњу итд.

Када говоримо о испоруци, најпре, због значаја испуњење ове обавезе од стране продавца, морамо дефинисати њен појам, како би, не само искусни правници, познаваоци Конвенције, већ и пословни – привредни субјекти, као и физичка лица, могли разумети њен појам, без обзира из којих правних система долазе и каква су правна решења која примењују њихова законодавства.

Дефинисањем појма испоруке, у теорији се говори о акту предаје – уручења робе, односно акту материјалне предаје робе купцу – стављањем у посед ствари која је предмет уговора о међународној продаји робе. Оваквим дефинисањем, обухвата се и продаја у месту и продаја са отпремом. У првом случају испорука је извршена предајом купцу, а у другом случају предајом возару.⁸⁶

Саму испоруку робе, можемо дефинисати у ужем и у ширем смислу. У ужем смислу, испорука робе обухвата уручење или предају робе купцу или стављање робе на располагање купцу у одређеном месту. У ширем смислу, под појам испоруке подразумева се предузимање и других радњи (нпр. Припрема робе за отпрему, закључење уговора о превозу робе, закључење уговора о осигурању, утовар робе итд.)

---

⁸⁶ Уговорно право међународне трговине, 2005 М. Драшкић, М. Станивуковић, оп.цит. стр 291

За појам испоруке робе, везује се низ важних питања, о којима, поштујући начело *acta sunt servanda*, као и начело аутономије воље, стране могу да се договоре. Једна од тих важнијих питања свакако се односе на прелазак ризика, затим на доцњу продавца са извршењем својих обавеза, стварање обавезе купцу да изврши исплату цене итд. Тешкоће приликом дефинисања појма испоруке проистичу из чињенице да земље припадају различитим правним системима, који на различите начине дефинишу и тумаче појам испоруке робе. Рецимо, у земљама које припадају *civil law* систему, испорука робе повлачи правне последице, као што су прелазак ризика, падање у доцњу итд. Са друге стране, земље које припадају *common law* систему, не дефинишу појам испоруке на тај начин, већ је могуће одсуство таквих правних последица, из разлога што испорука значи само предају ствари, док су својима и друга права на роби и даље на страни продавца.

Управо из напред поменутих разлога, ни сама Конвенција УН о уговорима о међународној продаји робе, не дефинише појам испоруке робе, већ на врло детаљан начин прописује шта је продавац дужан да учини како би извршио своју обавезу испоруке робе из уговора о међународној продаји робе, као и место испоруке и време испоруке. Испоруци робе у Конвенцији посвећени су чланови од 31 до 33.

4.1.1. Место испоруке робе

Одредба члана 31 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе, прописује да: *„Ако продавац није дужан испоручити робу у неком другом одређеном месту, његова обавеза испоруке састоји се:*

- 1. ако према уговору о продаји роба треба да се превезе – у предаји робе првом превозиоцу ради достављања купцу;*
- 2. ако су у случајевима на које се претходна тачка не односи, предмет уговора индивидуално одређене ствари, или ствари одређене по роду које треба издвојити из одређене масе или их треба произвести или израдити, а у време закључења уговора стране су знале да је роба у одређеном месту или је треба израдити или произвести у одређеном месту – у стављању робе на располагање у том месту;*
- 3. у свим другим случајевима – у стављању робе на располагање купцу у месту у коме је продавац у тренутку закључења уговора имао своје седиште“.*

Конвенција својим одредбама у члану 31, дефинише дакле место испоруке, те прописује које радње продавац мора да предузме да би испорука била извршена. Може се закључити да испоруку робе чине радње које продавац мора да предузме, да би купац могао да стекне државину на истима, што даље води до стицања својине на роби од стране купца.

Одредбама Конвенције, прави се разлика између продаје робе која укључује транспорт, уговора у коме продавац мора да стави робу на располагање купцу у тачно одређеном месту, или у месту седишта продавца⁸⁷. Међутим, Конвенција својом одредбом најпре говори о томе да се роба испоручује у месту које су странке изричито, својим уговором прецизирале, па тек онда, уколико то није случај, примењиваће се остале одредбе Конвенције.

Велики број уговора који се закључује у правном промету, најчешће предвиђа да уговорне стране уговарају продају робе, с тим што се продавац обавезује и да изврши транспорт робе. У таквим ситуација, продавац извршава своју обавезу испоруке добара предајом истих првом превозиоцу.⁸⁸ У таквом случају радња испоруке подразумева да

---

⁸⁷ Published in Galston & Smit ed., *International Sales: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*, Matthew Bender (1984), Ch. 6, pages 6-1 to 6-35.

⁸⁸ Cite as Lando, in *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law*, Giuffrè: Milan (1987) 249-256. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A.

продавац однесе робу за испоруку на адресу превозника, или пак да се уговори случај да превозилац преузме робу из складишта продавца. Прелазак ризика у таквим ситуацијама, када се роба предаје превозиоцу, и у којима се продавац ослобађа ризика за случајну пропаст или оштећење робе која је предмет уговора о међународној продаји робе, јесте регулисана одредбама члана 67 став 1 Конвенције која прописује да: *„Ако је према уговору о продаји потребно извршити превоз робе, а продавац није обавезан да је преда у одређеном месту, ризик прелази на купца кад је роба предата првом превозиоцу да је пренесе купцу у складу са уговором о продаји. Ако је продавац обавезан да робу преда превозиоцу у одређеном месту, ризик прелази на купца тек када је роба предата превозиоцу у том месту. Чињеница да је продавац овлашћен да задржи документе на основу којих се може располагати робом не утиче на прелазак ризика“*.

Обавезе продавца да испоручи робу, уз транспорт робе, регулисане су одредбама члана 32 Конвенције, приликом ког се намећу додатне обавезе продавцу попут слања обавештења купцу, јасне идентификације робе намењене извршењу испоруке (члан 32 став 1 Конвенције), закључење уговора о превозу (члан 32 став 2 Конвенције) да осигура робу, или да пружи информације купцу неопходне за осигурање робе (члан 32 став 3 Конвенције).

Следећи случај који Конвенција регулише јесте случај да продавац стави робу на располагање купцу у месту у коме се она налази или треба да се произведе, а такво место је познато купцу. Овакве ситуације су много ређе у пракси, управо због међународног карактера уговора о продаји робе, али и чињеници да се уговорне стране налазе километрима далеко, те би то представљало само додатни трошак за купца који би морао да долази по робу, а потом се враћа натраг у своје место пословања. Ту се међутим уговор мора односити на тачно одређену робу, или неидентификовану робу која ће бити извучена из одређених складишта, као и место у коме се она налази. Коментар Секретаријата на Нацрт Конвенције тврди да се овакав случај примењује и на робу која се налази у транзиту, али то треба узети са резервом.⁸⁹

Приликом стављања робе на располагање купцу, продавац мора пружити купцу такво обавештење на основу којег ће купац моћи да преузме робу. Поред тога, роба мора бити

---

⁸⁹ Cite as Lando, in Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law, Giuffrè: Milan (1987) 249-256. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A.

тачно назначена у уговору, али и упакована сходно одредбама уговора. Уколико ове радње не буду извршене, не може се сматрати да је продавац извршио своју обавезу испоруке робе.

Местом где се ствар налази мора бити познато уговорним странама приликом закључења уговора, односно много значајније је знање купца, у тренутку закључења уговора, где се ствари налазе. Купчево знање о месту налажења ствари мора бити стварно и мора постојати у време закључења уговора.⁹⁰

Као место испоруке, може се говорити и о роби која тек треба да се произведе, рецимо дрва за огрев, па се о месту мисли на место где се врши производња робе која је предмет уговора.

Местом испоруке робе може се сматрати и место седишта продавца. Уколико уговор не укључује превоз робе, главно правило које се примењује у међународном промету робе, јесте да је роба испоручена стављањем на располагање купцу у месту седишта продавца. Уколико пак продавац има више од једног места седишта или уколико нема место седишта, правила прописана одредбом члана 10 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе.⁹¹

Уколико се догоди ситуација да продавац промени своје место пословања, он има обавезу да испоруку робе изврши у изворном месту пословања. Купац са друге стране мора да пристане на испоруку робе у новом месту пословања, уколико му то не би наметало високе трошкове. Прелазак ризика и трошкова, са продавца на купца у оваквој ситуацији јесте регулисан одредбом члана 69 Конвенције.

---

⁹⁰ Право међународне продаје, Сандра Фишер Шобот, оп. цит. стр 86

⁹¹ Cite as Lando, in Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law, Giuffrè: Milan (1987) 249-256. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A.

4.1.2. Време испоруке робе

Још једно од важних питања које је регулисано Конвенцијом УН о уговорима о међународној продаји робе јесте питање које се односи на време испоруке робе. Конвенција ово питање регулише одредбама члана 32 која прописује да: *„Продавац је дужан да робу испоручи:*

1. *ако је датум одређен или се може одредити на основу уговора, тог датума;*
2. *ако је временски период одређен или се може одредити на основу уговора, у било које време у оквиру тог периода, изузев ако околности не указују на то да је купац био овлашћен да одреди датум или*
3. *у сваком другом случају, у разумном року после закључења уговора“.*

Као и приликом дефинисања места испоруке, тако и овде, код времена испоруке, преовладава принцип аутономије воље, односно изричит или прећунат договор уговорних страна. Већина одредби Конвенције не понавља обавезу уговорних страна да се придржавају уговора, међутим, Конвенција, на неколико места назначава доминантну улогу уговора. Број оваквих одредби је минималан, како би се избегао утисак да уговор контролише само када се на њега позива.⁹²

Анализирајући одредбе Конвенције, можемо утврдити да она регулише две ситуације:

1. када је време испоруке уговорено (било тачног датума, или у оквиру одређеног временског периода) или одређено од стране купца
2. други случајеви.

Уколико је време испоруке уговорено на тачно одређени дан, купац није у обавези да прихвати испоруку робе пре уговореног датума, те је продавац у обавези да испоруку робе изврши тог дана, у противном, пада у дужничку доцњу, а онда купцу стоје на располагању одговарајућа правна средства. Међутим, уколико купац прихвати испоруку пре уговореног датума, обавеза продавца да изврши испоруку робе је извршена. Ипак, продавац није овлашћен да испоручи робу пре рока и купац може да одбије пријем. Испорука пре рока може да створи купцу непотребне трошкове око рецимо чувања ствари и њиховог

---

⁹² Uniform Law for International Sales Under the 1980 United Nations Convention, 1999, John O. Honnold.

складиштења. Поред тога, пошто је правило да испоруку робе прати и исплата цене, превремена испорука може и због тога да неодговара купцу. Са друге стране, не може се прихватити право купца на раскид уговора због испоруке робе пре рока. Купац, сагласно одредби члана 52 става 1 Конвенције може да: „Ако продавац испоручи робу пре датума одређеног за испоруку, купац може примити или одбити испоруку“.

Већи проблем може се јавити у ситуацији у којој је време испоруке уговорено у одређеном временском периоду. Околности које играју улогу у тумачењу појма „разуман рок“ одређене су факторима као што су колико је времена потребно за организацију превоза, да ли продавац, као што је купац морао бити упознат, мора сам да набави робу или да је превезе итд.⁹³ Сходно тим околностима, могућност продавца да изврши испоруку робе у оквиру разумног рока је практично неограничена, све док то није или преурањено или није закаснела испорука.

Уколико је уговором о међународној продаји уговорена одредба „што је пре могуће“ или ако је испорука везана за наступање неодређеног догађаја примењују се правила о испоруци у разумном року.

Када је реч о року испоруке, као једном од важнијих елемената уговора о међународној продаји, морамо обратити пажњу и на одредбу члана 47 Конвенције која прописује да уколико продавац не изврши своју обавезу у року, онда му купац може, зарад одржавања уговора на снази, оставити и „рок разумне дужине“, за извршење његових обавеза. Уколико је пак рок за купца тако значајан да да неизвршење испоруке у том року представља битну повреду уговора, он има право да раскине уговор.

---

⁹³ Published in Galston & Smit ed., International Sales: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Matthew Bender (1984), Ch. 6, pages 6-1 to 6-35.

4.1.3. Обавеза испоруке саобразне робе

Концепт саобразности робе, требало је да отклони тешкоће које су настајале у пракси услед посебне обавезе продавца да гарантује купцу за мане робе. Мана представља недостатак природне или нормалне савршености ствари, која се мења према свакој ствари и коју купац има право да очекује.⁹⁴ Стварање јединственог концепта саобразности представља начин регулисања одговорности продавца који одговара потребама међународне трговине и који се истовремено разликује у већини националних законодавстава.

Сама Конвенција својим одредбама не дефинише појам саобразности робе на изричит начин, међутим у оквиру Конвенције задржана је разлика између одговорности за саобразност робе и одговорности за правне недостатке.

Одредбом члана 35 става 1 Конвенције, прописана је обавеза продавца да испоручи робу у количини, квалитету и врсти како је то предвиђено уговором и упаковану или заштићену на начин предвиђен у уговору.

Продавац је напред наведеном одредбом обавезан на испуњење одређених услова како би роба била саобразна, а самим тим и таква испорука, јер би испорука друге робе, у односу на уговорену, била несаобразна. Таква испорука може постојати у случају када се уместо шећера испоручи пиринач, или уместо буковине за огрев испоручи се церово дрво. Овде је реч о испоруци *aliud-a*.⁹⁵

Приликом доношења Конвенције, творци су имали практичне проблеме, из разлога што је правна квалификација испоруке *aliud-a* непосредно утицала на то која ће правна средства стајати на располагању купцу. Тако је одредбама Конвенције прописано да купац губи право да се позива на саобразност уколико то није учинио благовремено, приговарајући продавцу на такву испоруку. Међутим, продавац се не може користити одредбама члана 38 и 49 када се недостатак саобразности односи на чињенице које су му биле познате или му нису могле бити непознате, а он их није открио купцу⁹⁶ што указује на чињеницу да је продавац на тај начин поступао *mala fidei*, супротно начелу савесности и поштења.

---

⁹⁴ Обавезе продавца према унификованим правила о међународној купопродаји, оп. цит. стр 75

⁹⁵ Реч *aliud* значи нешто друго.

⁹⁶ Одредба члана 40 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе.

Са друге стране, одредба члана 35 став 2 Конвенције прописује да роба није саобразна уговору уколико:

1. није подобна за сврхе за које се роба исте врсте уобичајено користи;
2. није подобна за нарочиту сврху која је продавцу изричито или прећутно стављена до знања у време закључења уговора, изузев ако околности указују да се купац није ослонио нити је било разумно да се ослони на стручност и просуђивање продавца;
3. не поседује квалитете робе које је продавац предложио у виду узорака или модела;
4. пакована или заштићена на начин уобичајен за такву робу или ако такав начин не постоји на начин који је одговарајући да сачува и заштити робу.

Садржај појма уобичајене употребе одређен је објективно, а зависи од тога да ће сам купац користити робу или ће је продати даљем купцу.

Брзина закључивања уговора о међународној продаји робе, њихов обим, обим и количина робе која се треба испоручити, врло често доводе до тога да уговорне стране уопште и не назначе чему ће роба служити, или не назначе сврху којој роба треба да служи уколико су својства робе од битног значаја за купца, долази се до тога да продавцу нису познате такве потребе купца, те он врши испоруку на тај начин што испоручује робу која служи за уобичајену употребу, односно врши испоруку робе која по свом квалитету одговара нормалним очекивањима лица које је купује.

Са друге стране, може се догодити да купац купује робу због неких не тако свакодневних употреба, односно поручује робу која мора имати особине које су неопходне за такву употребу. Уколико купац такве чињенице не нагласи продавцу, а од продавца се не може очекивати да су му такве информације биле доступне, или се не може очекивати од продавца да зна која својства роба мора имати како би испунила сврху због које се купују јер не поседује довољно знања из тих области, онда је купац дужан да о томе информише продавца, како не би дошли у ситуацију да продавац врши испоруку несаобразне робе.

Уобичајена потреба обухвата и робу која се мора користити у „*одређеном року*“, односно уколико је реч о лако кварљивој роби онда је ту од изузетног значаја да таква роба остане у

добром и исправном стању одређено време након испоруке. Подобност робе за коришћење у разумном времену је претпоставка чак и када за њу није дата изричита гаранција.⁹⁷

Питање да ли се одступање робе од јавноправних прописа сматра неусаглашеношћу, а посебно, који јавноправни прописи контролишу испоруку, да ли продавчеви или купчеви јесте расправљано у тзв. случају дагњи, који је донео извесне јасноће код оба ова питања. Случај се догодио на тај начин што је немачки купац тврдио да одређени ниво кадмијума крши немачке прописе о храни, док је са друге стране швајцарски продавац тврдио да је према швајцарским прописима такав ниво дозвољен. Суд је утврдио да је роба била у складу са уговором, те је утврдио да се у конкретном случају примењују јавноправни прописи швајцарског права из разлога што је сматрао да су јавноправни прописи немачког права важни само када одговарају онима у земљи извозници или када купац на њих упути продавца.⁹⁸

Изузеци у одредби члана 35 става 2 Конвенције требало би да помогну мањим компанијама уколико се купац није ослонио или могао ослонити на вештину и расуђивање свог добављача у вези са прописима који утичу на употребу робе у намераваној земљи.⁹⁹

Међународни сајмови, али и берзе на којима продавци нуде робу на тај начин што представљају одређени узорак или модел робе и на тај начин упознају потенцијалне купце са својствима робе која се купује, могу привући купце управо кроз такве презентације. Узорак робе је један мањи део робе која се нуди на продају, док је модел један примерак робе који се показује купцу приликом презентације, најчешће робе која ће се тек произвести.

Испоручивањем саобразне робе узорку или презентованом моделу, продавац је извршио своју обавезу уредне испоруке, те може захтевати исплату цене.

Обавеза испоруке робе, сагласно одредби члана 35 става 2 тачке 4 Конвенције, намеће и додатну обавезу продавцу а то је да испоручи робу која је пакована или заштићена на начин уобичајен за такву робу. Дакле уколико продавац изврши испоруку робе која није пакована

---

⁹⁷ Право међународне продаје, Сандра Фишер Шобот, оп. цит. стр 98

⁹⁸ Clout case no 1870 available on https://www.uncitral.org/clout/clout/data/che/clout_case_1870_170419.html.

⁹⁹ Peter Schlechtriem [Germany], in: Uniform Sales Law in the Decisions of the Bundesgerichtshof (2001), at Section IV.1

и заштићена на начин уобичајен начин или начин који је подобан да сачува робу, таква испорука је мањива, те роба није саобразна.

Паковање робе на напред описани начин има две основне функције. Најпре, паковање може бити саставни део робе (паковање одређених робних марки), а са друге стране, служити као заштита за упаковану робу.

Право продавца да отклони недостатке на роби јесте регулисано одредбама члана 37 уколико још није истекао рок испоруке и члана 48 Конвенције, уколико после датума испоруке купац није раскинуо уговор. Конвенција предвиђа отклањање несаобразности и замену робе као правна средства купца, али и као права продавца да поправи неуредну испоруку.

Продавац неће одговарати за несаобразност робе уколико су стране својим уговором искључиле такву одговорност или уколико из обичаја и праксе која је створена између њих не произилази шта другачије. Конвенција је међутим изричита код искључења одговорности продавца за несаобразност робе, на тај начин што у одредби члана 35 става 3 прописује да: *„Продавац неће одговарати за било какву несаобразност робе ако је у време закључења уговора купац знао за ту несаобразност или му она није могла бити непозната“*. За искључење одговорности продавца, морају се испунити три услова. Прво, купац зна за недостатак, друго купац зна за недостатак у тренутку закључења уговора, треће искључење одговорности продавца није апсолутно из разлога што он одговара у случају своје несавесности.

Купац, са друге стране, губи право да се позива на несаобразност робе уколико не приговори у разумном року од тренутка када је недостатак открио или да је морао открити.¹⁰⁰

---

¹⁰⁰ Одредба члана 39 став 1 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе.

4.1.4. Повреда обавезе испоруке робе од стране продавца

Продавац, као једна од две уговорне стране, приликом извршења своје основне обавезе – испоруке робе, може повредити своју основну обавезу на неки од следећих начина:

1. закаснелом испоруком,
2. испоруком ван уговореног места испоруке,
3. испоруком несаобразне робе.

Непоштовање рока испоруке, представља битну повреду уговорних одредби. Последице такве повреде зависе од врсте рока. У случају када повреда рока испоруке представља битну повреду уговора, купац може раскинути уговор без остављања накнадног рока за испоруку, али уколико се таква повреда не може квалификовати као битна, купац је дужан да продавцу остави накнадни рок за испоруку робе.

Уколико продавац прекорачи рок у коме је дужан да испоручи робу, или уколико робу испоручи након датума који је уговором изричито уговорен. Уколико је рок изричито уговорен, реч је о фиксном року у уговору и такав рок представља битан елемент уговора о међународној продаји робе. Продавац онда испуњава своју обавезу испоруке робе превозиоцу ради превоза купцу, уколико уговор о међународној продаји робе укључује и превоз робе или стављањем робе на располагање купцу. Код фиксних уговора, продавцу није дозвољено да своју обавезу испоруке робе испуни мимо рока.

Повреда обавезе испоруке код фиксних уговора постоји у ситуацији да је продавац извршио своју обавезу испоруке робе пре или након фиксно утврђеног рока. Права којима се купац може служити за случај повреде испоруке мимо фиксног рока јесу различита.

Уколико је реч о превременој испоруци робе, као повреди обавезе испоруке код фиксних уговора, купац није дужан да прихвати такву испоруку, већ исту може да одбије али је у обавези да о томе обавести продавца. Али, уколико купац прихвати превремену испоруку, продавац је испунио своју обавезу испоруке те у том случају не можемо говорити о повреди обавезе испоруке. Уколико је реч о ризику за случајну пропаст или оштећене ствари који је везан за испоруку, сматра се да је моментом пријема такве робе ризик прешао са продавца на купца.

Када је продавац пропусти фиксно уговорен рок за испуњење обавезе испоруке робе, онда он пада у дужничку доцњу, те овде говоримо о битној повреди уговора, која оставља могућност купцу да или прихвати закаснелу испоруку или да раскине уговор и одбије пријем закаснеле испоруке, а у сваком случају може захтевати и накнаду штете од стране продавца.

Уколико је реч о оквирном року, односно о временском периоду у коме је продавац дужан да изврши испоруку робе, повреда испоруке ће се догодити једино да се испорука изврши мимо тог оквирног рока. Испорука робе у оквиру тако одређеног рока значи да ће продавац своју обавезу испоруке извршити било ког дана који је унутар тог рока. Продавац је једино дужан да о свом избору, уколико право избора рока припада продавцу, обавести купца ког дана ће извршити испоруку робе. Уколико право избора припада купцу, по основу споразума са продавцем, позивањем купца да се испорука изврши продавац је дужан да то и учини, у противном, извршиће повреду своје уговорне обавезе.

Када продавац своју обавезу испоруке робе повреди на тај начин што робу испоручи у другом месту у односу на предвиђено место, Конвенција предвиђа истим систем санкција као и за повреду рока испоруке. Уколико је рецимо продавац испоручио робу у место које није предвиђено, купац може одбити такав пријем испоруке. Када би купац такву испоруку прихватио, обавеза продавца да испоручи робу била би извршена мањиво, па би купац имао право да захтева накнаду штете, која ће се најчешће огледати у чињеници да је морао да организује додатни превоз како би дошао до робе.

Права купца у случају доцње са испоруком зависе од врсте испоруке и карактера рока, односно карактера повреде уговора доцњом са испоруком.¹⁰¹

Продавац своју обавезу испоруке робе може повредити и на тај начин што ће испоручити робу која ће имати одређене недостатке:

1. материјалне – који ће се огледати у чињеници да је продавац испоручио робу која по количини, квалитету или врсти неће одговарати уговору, или уколико није упакована или заштићена на начин предвиђен у уговору¹⁰², те ће продавац одговарати за те

---

¹⁰¹ Правни режим одговорности продавца према Бечкој конвенцији и ЗОО – de lege lata i de lege ferenda, Мр. Емир Суџука, Маја Плочо, оп. цит. стр. 405

¹⁰² Одредба члана 35 став 1 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе.

недостатке чак и уколико се несаобразност појави и касније, а не само у тренутку преласка ризика на купца¹⁰³

2. правне – када на роби која је испоручена, постоје права или захтеви трећих лица, продавац је дужан да испоручи робу слободну од права или потраживања трећег лица, изузев ако се купац сложи да прими робу под тим условима.¹⁰⁴

Да бисмо могли говорити о обавези продавца да заштити купца од евикције – правних претензија трећих лица, која могу бити како стварна (право својине, право залоге), тако и облигациона (потраживања из уговора о зајму, закупу) неопходно је кумулативно испуњење следећих услова:

1. недостатак мора постојати на роби у време извршења испоруке;
2. мора постојати право трећег лица;
3. не смеју постојати околности које искључују одговорност продавца за евикцију;
4. обавештење купца упућено продавцу у одређеном року о постојању правних претензија трећих лица.

Међутим, Конвенција искључује одговорност продавца за евикцију у случају да се купац сагласио да прими робу са правним недостатком, иако су сви остали услови одговорности продавца испуњени. Дакле, да би продавац био ослобођен одговорности, неопходна је изричита сагласност купца да се прихвата такве испоруке робе. Изјава купца може бити дата изричито или прећутно.

Део Конвенције који даље говори о обавези продавца да пружи заштиту купцу заштиту од евикције, јесте садржана у одредби члана 42 која прописује да: *„Продавац је дужан да испоручи робу слободну од сваког права или потраживања трећег лица који се заснивају на индустријској или другој интелектуалној својини, а били су му у тренутку закључења уговора познати или му нису могли бити непознати, под условом да се право или потраживање заснива на индустријској или другој интелектуалној својини:*

а) по праву државе у којој ће роба да се даље продаје или на други начин користи, ако су стране у време закључења уговора имале у виду да ће роба да се даље продаје или на други начин користи у тој држави или

¹⁰³ Одредба члана 36 стаа 2 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе.

¹⁰⁴ Одредба члана 41 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе.

б) у сваком другом случају, по праву државе у којој купац има своје седиште. “

Оваквим дефинисањем одговорности продавца у односу на евикцију која се заснива на индустријској или другој интелектуалној својини ограничава се иста, из разлога што је потпуно неважно да ли постоји патент или друго право засновано на индустријској својини било где у свету, већ је једино важно да то право постоји у земљи даље продаје или земљи седишта купца. Овим се наглашава чињеница да су обавезе продавца одређене местом где ће се роба користити.¹⁰⁵

Као и код материјалних недостатака, тако и овде код правних, да бисмо говорили о одговорности продавца, морају се испунити следећи услови:

1. мора постојати правна претензија која се заснива на индустријској или другој интелектуалној својини
2. мора постојати у одређеној земљи
3. мора постојати у време испоруке
4. продавац мора знати за постојање права у тренутку закључења уговора
5. обавештење купца о постојању евикције
6. непостојање околности које искључују одговорност продавца.

Ограничење одговорности продавца у односу на евикцију постоји у ситуацији да:

1. у тренутку закључења уговора купац је знао или му није могло бити непознато постојање таквог права или потраживања
2. такво право или потраживање су последица продавчевог поступања по техничким плановима, цртежима, формулама или другим сличним спецификацијама које му је доставио купац.

За разлику од стварноправних или облигационоправних претензија трећих лица, где је неопходна изричита сагласност купца да се прихвати такве испоруке, овде, код правних претензија које се заснивају на индустријској или другој интелектуалној својини, је основ искључења одговорности продавца чињеница да је знао или му није могло бити непознато постојање таквог права или потраживања.

---

¹⁰⁵ The Seller's Obligations Under the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Published in Galston & Smit ed., International Sales: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Matthew Bender (1984), Ch. 6, pages 6-1 to 6-35

4.1.5. Правне последице повреде испоруке робе од стране продавца

За случај да продавац повреди своје уговорне обавезе, а нарочито за случај да повреди своју обавезу испоруке робе, купцу стоје на располагању одговарајућа правна средства којима се може користити. Тако је одредбом члана 45 Конвенције прописано да: *„Ако продавац не изврши било коју своју обавезу коју има на основу уговора или ове конвенције, купац може:*

1. *користити се правима предвиђеним у чл. 46 до 52;*
2. *захтевати накнаду штете предвиђену у чл. 74 до 77“.*

Купцу са друге стране, није ускраћено право да захтева накнаду штете, чак и у случају да се користио неким од права која му омогућује Конвенција.¹⁰⁶

Међутим, због недостатка поверења, велике удаљености уговорних страна, као и због других потешкоћа, већина купаца се кроз праксу, опредељује за захтев за накнаду штете и раскид уговора, уместо за захтев за извршење уговора.

Раскид уговора међутим не наступа аутоматски, већ је купац дужан да о истом обавести продавца¹⁰⁷.

Конвенција УН о уговорима о међународној продаји робе, тежи да својим одредбама одржи на снази закључени уговор о међународној продаји робе, те ће за случај доцње са испуњењем дати предности захтеву за испуњење који ће купац упутити продавцу. *„Купац може захтевати од продавца извршење његових обавеза ако се не користи неким средством које би било супротно таквом захтеву“.*¹⁰⁸

Повреда уговорних одредби може се поделити на битне и небитне. Битном повредом уговора, према одредби члана 25 Конвенције, сматра се повреда уговора којом се узрокује другој страни штета која је битно лишава онога што је оправдано очекивала од уговора, осим ако је повреда последица околности које страна која је узроковала штету није могла предвидети.

Концепција битне повреде уговора према правилима Конвенције, представља основни услов за право на раскид уговора. Раскидом уговора, престају обавезе уговорних страна које

---

¹⁰⁶ Одредба члана 45 става 2 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе.

¹⁰⁷ Одредба члана 26 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе.

¹⁰⁸ Одредба члана 46 става 1 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе

су оне имале на основу уговора, изузев евентуалне обавезе накнаде штете. За купца, раскид уговора значи да неће бити дужан да прими испоруку робе нити да плати цену.

Раскидом уговора, свака од уговорних страна може захтевати од друге стране враћање онога што је на основу уговора испоручила или платила, како то одређује одредба члана 81 став 2 Конвенције. Међутим, у неким ситуацијама, враћање онога што је примљено, неће бити могуће, као што су рецимо ситуације у којима се може наћи купац:

1. ако немогућност враћања робе или њеног враћања у суштински истом стању у коме је примљена није последица радње или пропуста од стране купца;
2. ако је роба у целини или делимично пропала или се погоршала услед прегледа
3. ако је роба у целини или делимично продата у редовном току пословања или је купац потрошио или прерадио у току њене нормалне употребе пре него што је открио или морао открити недостатак саобразности.

Конвенција такође прописује и да је продавац обавезан да у случају раскида уговора, дужан вратити користи – камату, које је имао од примљеног новца.

Уколико дође до неизвршења уговора, односно неке од уговорних обавеза, као што је рецимо неизвршење обавезе испоруке робе од стране продавца, купцу на располагање стоје различита правна средства, те и поред тога, уговорне стране могу да сходно начелу аутономије воље, изаберу додатна средства заштите, иако она нису у сразмери са повредом испоруке робе. Правне последице повреде испоруке робе могу бити различите у зависности од тога на који начин је повређена обавеза.

Када продавац повреди неку од уговорних или обичајних норми које се односе на место или време испоруке, купац га може позвати да недостатак у том погледу исправи и да робу испоручи у месту или у време које је у уговору предвиђено.

Купац може захтевати од продавца да отклони недостатак несаобразне робе, на тај начин што ће продавац испоручити другу робу као замену¹⁰⁹, да поправи недостатак на испорученој ствари. Купац, сходно одредби члана 50 Конвенције може захтевати и снижење цене, која се утврђује на тај начин што се узима у обзир вредност стварно испоручене робе у време испоруке и вредности које би у то време имала роба да је била саобразна уговору.

---

¹⁰⁹ Одредба члана 46 став 2 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе.

4.2. Обавеза продавца да преда документа која се на робу односе

Продавац, као једна од две уговорне стране код уговора о међународној продаји робе, поред своје основне обавезе да изврши испоруку робе, којој се у Конвенцији УН о уговорима о међународној продаји робе даје највећи значај, има и друге обавезе. Све основне обавезе продавца јесу прописане одредбом члана 30 Конвенције, која поред обавезе испоруке робе, прописује и обавезу предаје докумената који се на робу односе.

Предаји докумената који се на робу односе, посвећена је одредба члана 34 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе, која прописује да: „Ако је продавац дужан да преда документе који се односе на робу, он их мора предати у време, на месту и у облику који су предвиђени уговором. Ако преда документе пре тог рока, продавац може, све до тог рока, да поправи сваки недостатак саобразности у документима, под условом да ово његово право не проузрокује купцу ни неразумне непогодности ни неразумне трошкове. Купац, међутим, задржава право да захтева накнаду штете предвиђену овом конвенцијом“.

Дакле, обавеза продавца да преда документе, није стриктна која постоји у сваком тренутку. Оваква обавеза продавца настаје у већини случајева уговорним путем. Овде дакле доминира поново начело аутономије воље и слободе уговарања. Уговорне стране најчешће уговарају који су то документи који се морају предати купцу.

Поставља се питање који то тачно документи који се на робу односе. Све документе који се односе на робу, можемо поделити у две групе. У првом реду, то могу бити документи о власништву, односно документи који контролишу испоруку робе као што су товарни листови, складишнице итд. дакле документи који представљају робу, односно документи на основу којих се може робом располагати. Други документи који могу да се односе на робу могу бити полисе осигурања, потврде о пореклу, о контроли, потврде о квалитету итд. односно овде је реч о документима који су релевантни за могућност коришћења робе.

Продавац може своју обавезу предаје докумената који се на робу односе да повреди на два начина:

1. да не преда документа на време и у месту одређеном уговором или обичајем
2. да не преда документа саобразна уговору.

Што се тиче времена испоруке, оно је релевантно из разлога што ће најчешће бити уговорено одговарајућим чланом уговора. Уколико је тако уговорено, продавац је дужан у том року, или тог датума да изврши предају докумената. Ситуација у којој време предаје докумената није уговорена, јесте нешто сложенија. Наиме, продавац ће бити у обавези да документе преда до тренутка у коме ће купцу омогућити да благовремено преузме робу, односно да преузме испоруку робе.

Оно што је значајно у вези са роком у коме се предају документи, јесте да Конвенција, својом одредбом прописаном у члану 34 прописује могућност продавца да уколико је прерано предао документе, може да отклони сваки недостатак и неусаглашеност у документима. Могао би дакле да допуни документацију, да преведе документе, да исправи техничке недостатке итд.

Место предаје докумената, као још једно од важнијих питања може условљено местом испоруке или начином плаћања. Када купац треба да отвори документарни акредитив, продавац ће морати да преда документе у седишту акредитивне банке у земљи купа или коресподентне банке у својој земљи.

Уколико продавац преда документе који су несаобразни уговору, Конвенција му оставља могућност да отклони недостатке у таквим документима, уколико то његово право не проузрокује купцу ни неразумне непогодности ни неразумне трошкове.

4.3. Обавеза продавца да пренесе право својине на роби

Трећа, али не и најмање важна обавеза продавца из уговора о међународној продаји робе, коју прописује Конвенција УН о уговорима о међународној продаји робе јесте обавеза преноса права својине на роби.

Национална законодавства, на потпуно различите начине регулишу институт преноса права својине. Конвенција УН о уговорима о међународној продаји робе прописује обавезу продавца да испоручи робу која је слободна од права или потраживања трећих лица, изузев уколико купац прихвати такву робу која је оптерећена туђим правом или потраживањем.

Конвенција својим одредбама не улази у режим преноса својине. Питање да ли је својина пренета или не, решава се према меродавном националном праву. Пренос права својине има далеко мањи значај за уговоре о међународној продаји робе у односу на питање које се односи на прелазак ризика и трошкова са продавца на купца, односно уговорне стране најчешће интересује од ког момента и до ког места ће оне сносити трошкове чувања робе, као и ризик њеног оштећења или случајне пропасти.¹¹⁰

Практични проблеми који се могу појавити због чињенице да Конвенција није регулисала питање преноса права својине могу се огледати у тренутку пропасти ствари или услед правних претензија трећих лица на роби. Редактори Конвенције стали су на становишту да прелазак ризика везују за извршење обавезе испоруке робе, што је регулисано одредбама чланова од 66 до 70 Конвенције, док су правне претензије уређене путем одговорности продавца за правне недостатке.

Одредба Конвенције која је такође од значаја за обавезу продавца да пренесе право својине на роби јесте прописана у члану 4 који прописује да: *„Овом Конвенцијом се регулише само закључење уговора о продаји и права и обавезе продавца и купца које проистичу из таквог уговора. Посебно, изузев ако није изричито друкчије предвиђено овом конвенцијом, она се не односи на:*

1. *Пуноважност уговора, било који од његових одредаба или обичаја;*
2. *Дејство које би уговор могао имати на својину продате робе“.*

---

¹¹⁰ Међународно трговинско право – посебни део, А. Ћирић, оп. цит. стр 150

Суд у Аустралији, стао је на становишту да продавац задржава право својине на роби, по основу важеће клаузуле задржавању права власништва, те на тај начин спречава да право својине пређе на купца, све до тренутка док продајна цена није у потпуности плаћена.¹¹¹

---

¹¹¹ Clout case no 308, доступно на https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/cisg_digest_2016.pdf.

5. Закључак

Нејасноће приликом дефинисања појма испоруке робе, као и сложеност питања која су анализирана, условиле су израду овог рада, који се пре свега темељи на анализи Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе, која је као један од униформних текстова међународног права, покушала да на јединствен начин уреди питања која се односе на уговоре о међународној трговини, а самим тим и уреди питања која се тичу обавезе продавца да изврши испоруку робе, као и питања која се односе на повреду напред наведене обавезе и правне последице такве повреде.

Уговор о међународној продаји робе, због брзине промета и обима истих који се закључују, условљава униформна правила, због физичког одсуства уговорних страна, језичких баријера између уговорних страна и других потешкоћа које се могу јавити приликом закључивања уговора.

Оно што је, приликом израде овог рада и анализе великог броја судских случајева у пракси светских судова, посебно привукло пажњу, јесте чињеница да било купац, било продавац, врло често врше тумачење одредби Бечке Конвенције на начин који њима највише одговара, како би могли или да избегну извршење својих обавеза, или пак да добију нешто више од онога што је у уговору, споразумно утврђено, иако су таква тумачења неправилна и погрешна.

Сам рад састављен је од 4 велике целине, међу којима је највећа пажња посвећена обавези продавца да изврши испоруку робе, јер је управо та област „окидач“ бројних проблема који се јављају у пракси.

Управо из тих разлога, неопходно је да се обе уговорне стране из уговора о међународној продаји робе, уколико не познају законске прописе, међу које је укључена и Конвенција, детаљно упознају са истима, па чак и консултују са стручњацима из ових области, као нпр. професоре или адвокате, како не би дошли у ситуацију да због своје сујете или олаког ступања у правне односе, крену погрешним путем. Када констатујем „погрешним путем“, мислим на скупе судске поступке, који, с обзиром на обим промета робе, могу износити и милионске цифре, а управо то би требало да буде још један од разлога за добрим и детаљним сачињавањем уговора и докумената који ће служити као основ за даљи ток робе.

Циљ писања овог рада, између осталог јесте био и да се покаже да је неопходно упознати се са правним прописима, затим за детаљном регулацијом уговорних односа, па тек онда за правним прометом робе или услуга, јер се међу правним лицима, реализују уговорни односи који као предмет уговора имају велике вредности робе или услуга.

Анализа Конвенције, показала је да испорука робе, као једна од основних продавчевих обавеза, којој се уједно придаје и највећи значај, може престављати покретач озбиљних проблема међу уговорним странама уколико ово питање није детаљно уређено. Чак се и судови различитих држава могу наћи у недоумици на који начин да реше одређено спорно правно питање које се пред њих постави, а до кога не би ни дошло да је регулација била детаљна и да су купац и продавац, детаљно образложили једно другоме шта су имали на уму приликом закључења уговора о међународној продаји робе, другим речима, да су поступали *ex contractu*¹¹² те да не могу чак и уколико дође до спора између њих да сматрају да су њихови захтеви исправни по принципу *Iudex nemo potest esse in propria causa*.¹¹³

Уколико се судови, нађу у недоумици на који начин да пресуде одређени спор, из разлога што је једна од уговорних страна повредила своју споразумом утврђену обавезу, или обавезу прописану конвенцијом, они се строго придржавају онога што сама Конвенција прописује, без обзира што су уговорне стране, приликом закључивања уговора о међународној продаји робе, и приликом регулације својих уговорних односа имале на уму потпуно другачија схватања одређених одредби и одређених питања.

Како и сама Конвенција не дефинише појам испоруке, приликом неких будућих ревизија конвенције, морало би се порадити на том проблему – пропусту, али и на другим недостацима, како би се кроз још детаљније регулације уговора о међународној продаји робе избегло настајање бројних проблема који се јављају кроз праксу закључивања уговора.

---

¹¹² Lat. Према уговору.

¹¹³ Lat. Нико не може бити судија у властитој парници.

6. Попис коришћене литературе и остале истраживачке грађе

- Уговорно право међународне трговине, М. Драшкић, М. Станивуковић, 2005.
- Међународно трговинско право – посебни део А. Ћирић
- Међународно привредно уговорно право М. Драшкић 1988
- Међународно привредно право Вилус, Царић, Шоговор, Ђурђевић, Дивљак 2008
- Међународно привредно право Стојиљковић 2001
- Право међународне продаје Сандра Фишер Шобот 2014
- Сандра Фишер Шобот Одговорност продавца за испоруку робе у међународном и домаћем праву, докторска дисертација 2009
- Право на камату према одредбама Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе, Петровић Катарина научни рад
- Једностранни Раскид купопродајног уговора после доспијећа обвеза страна према Конвенцији УН о међународној продаји робе проф. др сц Звонимир Слакопер, маг. иур. Јосип Дешић, Зборник правног факултета Свеучилишта у Ријеци, 2020
- Теоријски и практични проблеми стварања и примене права (ЕУ и Србија) 2016
- Конвенција УН о уговорима о међународној продаји робе у Српском праву и пракси искуства и перспектива др Милена Ђорђевић
- Одређени аспекти уговора о купопродаји робе у европском законодавству Сања Гонгета, Жељко Сударић, Дубравка Клепица, стручни рад 2022
- Захтев за извршење уговора у накнадном року код уговора о међународној продаји робе др Катарина Јовичић 2012
- Правни режим одговорности продавца према Бечкој конвенцији и 300 de lege lata I lege ferenda mr. Emir Sudžuka I Маја Плочо, Sveučilište Vitez
- Зборник радова, Актуелности грађанског и трговачког законодавства и правне праксе: Обавеза испоруке робе код уговора о међународној продаји робе др Јелена Граховац, Мостар 2015
- Право међународне продаје Сандра Фишер Шобот 2014
- Међународно пословно право – посебни део Р. Вукадиновић 2009
- Часопис право и привреда број 5-8/2008 2008 година

- Зборник радова Актуелности грађанског и трговачког законодавства и правне праксе БиХ 2015
- Schlechtriem I Schwenger, Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods 2005
- Stefan Kroell, Loukas Mistelis, Pilar Perales Viscasillas, UN Convention on the Contracts for the International Sale of Goods a Commentary 2021
- Published in Galston & Smit ed., International Sales: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Matthew Bender (1984),
- Cite as Lando, in Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law, Giuffrè: Milan (1987) 249-256. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A.
- Uniform Sales Law - The UN-Convention on Contracts for the International Sale of Goods Univ. Prof. Dr. Peter Schlechtriem, Freiburg, 1986
- Uniform Law for International Sales Under the 1980 United Nations Convention, 1999, John O. Honnold.
- Rights and Obligations of the Seller under the UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Petar Sarcevic & Paul Volken eds., International Sale of Goods: Dubrovnik Lectures, Oceana (1996), Ch. 5, 133-201
- The Seller's Obligations Under the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Published in Galston & Smit ed., International Sales: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Matthew Bender (1984), Ch. 6, pages 6-1 to 6-35
- Закон о ратификацији Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе

7. Сажетак и кључне речи

У овом мастер раду, под називом „Обавеза испоруке робе у Конвенцији УН о уговорима о међународној продаји робе“, најпре се у уводном делу говори о значају писања овог мастер рада, потом се у оквиру друге целине говори о самом Конвенцији УН о уговорима о међународној продаји робе, њеном историјату, али и значају који има за међународни промет робе. Доношење ове конвенције и њено прихватање од великог броја држава широм света, условила је различитост правних система, који су покушали да на јединствен начин уреде сва важна питања која се могу појавити приликом закључивања уговора о међународној продаји робе. У трећем делу рада обрађена су права која припадају продавцу за случај да купац не изврши неку од својих уговорних обавеза. Четврти и најзначајнији део овог рада посвећен је анализи обавеза продавца, а пре свега обавези продавца да изврши испоруку робе. Испорука робе, има највећи значај у Конвенцији, па је била неопходна њена детаљнија анализа кроз одредбе Конвенције, али и праксу судова широм света, како би се боље разумеле уговорне стране, односно продавац приликом испуњавања своје обавезе испоруке робе, али и купац, који приликом повреде обавезе испоруке робе мора да се користи одговарајућим правним средствима, који би произвели одговарајуће правне последице.

Кључне речи: Конвенција, обавеза продавца, обавезе испоруке робе, несаобразност, Униформна решења.

8. Summary

Obligation to deliver goods in the UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods

In this master's thesis, entitled "Obligation to deliver goods in the UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods", first of all, the introductory part talks about the importance of writing this master's thesis, then in the second part it talks about the UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods itself. the sale of goods, its history, but also its importance for the international trade of goods. The adoption of this concession and its acceptance by a large number of countries around the world was conditioned by the diversity of legal systems, which tried to regulate in a unique way all important issues that may arise when concluding contracts for the international sale of goods. In the third part of the paper, the rights that belong to the seller in the event that the buyer does not fulfill one of his contractual obligations are discussed. The fourth and most important part of this work is devoted to the analysis of the seller's obligations, and above all, the seller's obligation to deliver the goods. The delivery of goods has the greatest importance in the Convention, so it was necessary to analyze it in more detail through the provisions of the Convention, as well as the practice of courts around the world, in order to better understand the contracting parties, i.e. the seller when fulfilling his obligation to deliver the goods, but also the buyer, who violations of the obligation to deliver goods must be used by appropriate legal means, which would produce appropriate legal consequences.

Key words: Convention, obligation of the seller, obligation to deliver goods, non-conformity, Uniform solutions.

9. Биографија Студента

Марјан Додић, рођен је 19.04.1995. године, у Бору, малом граду на истоку Републике Србије, који је претежно индустријски и рударски град. Основну школу „Свети Сава“ завршава награђен Вуковом дипломом, док средњу Економско - трговинску школу у Бору завршава одличним успехом. Године 2014. уписује Основне академске студије права на Правном факултету у Нишу, те након дипломирања на основним академским студијама права на Правном факултету у Нишу, уписује мастер академске студије права ужа трговинско правна научна област 2020. године, такође на правном факултету у Нишу. Током трајања основних академских студија, учествовао је у бројним ваннаставним активностима попут Правне клинике, Правне клинике за медијацију, семинара „Однос медијације и адвокатуре“, учесник пројекта „Практични правници“ итд.

Приправнички стаж обавља у Заједничкој адвокатској канцеларији Бељан у Нишу, са циљем стицања практичних знања и способности неопходних за полагање правосудног испита и каснијег самосталног рада у адвокатској струци, којом планира да се бави након положеног правосудног испита.

**ИЗЈАВА О ИСТОВЕТНОСТИ
ШТАМПАНОГ И ЕЛЕКТРОНСКОГ ОБЛИКА МАСТЕР РАДА**

Име и презиме аутора мастер рада: Марјан Додић

Наслов мастер рада: „Обавеза испоруке робе у Конвенцији УН о уговорима о међународној продаји робе“

Ментор: проф. др Цветковић Предраг

Изјављујем да је електронски облик мастер рада у pdf формату истоветан штампаном облику, који сам предао/ла Правном факултету Универзитета у Нишу.

У Нишу, дана 17.10.2022. године

Потпис аутора

ИЗЈАВА О АУТОРСТВУ И ОДОБРАВАЊУ ОБЈАВЉИВАЊА МАСТЕР РАДА

Изјављујем да је мастер рад, под насловом „Обавеза испоруке робе у Конвенцији УН о уговорима о међународној продаји робе“

пријављен и одбрањен на Правном факултету Универзитета у Нишу:

- резултат сопственог истраживачког рада;
- да овај мастер рад у целини, нити у деловима, нисам пријављивао/ла на другим факултетима, нити универзитетима;
- да нисам повредио/ла ауторска права, нити злоупотребио/ла интелектуалну својину других лица.

Дозвољавам да се овај мастер рад чува у библиотеци и објави на сајту Правног факултета Универзитета у Нишу, са подацима о датуму одбране и комисији пред којом је рад брањен.

Аутор мастер рада: Марјан Додић

У Нишу, дана 17.10.2022. године

Потпис аутора
